

Községi választások előtt.

Szegeden már megindult a választási küzdelem. — Négy párt fog egymással küzdeni. — A főispán polgári szövetség megteremtésén fáradozik.

A háború nem a demarssal kezdődik. A választási harc sem akkor kezdődik, amikor a választásokat kiírják. A figyelmes szemlélő kénytelen már ma megállapítani, hogy benne vagyunk a községi választási harcban. A törvény még el sem készült, ma még csak bizalmas főispáni, polgármesteri és alispáni értekezleteken vitatják meg a miniszteri tervezetet s alakítják a törvényjavaslatot azokhoz a taktikai szempontokhoz és stratégiai előnyökhöz, amelyeknek segítségével megváltozott formák között is biztosítani lehetne azoknak kizárólagos uralmát, akik eddig érvényesíteni tudták a közigazgatásban akarataikat.

Mindaddig azonban, amíg a törvényjavaslat nem kerül a nyilvánosságra, csak találgatásokba lehet bocsátkozni az új községi törvény tartalma felől. Senki nem tudja, kik lesznek a választók és kiknek lesz passzív választói joguk, nem tudja senki, milyen lesz a választás rendszere s hogy kerületenkint történik-e majd a szavazás, vagy egyetlen listával s ha kerületenkint, milyenek lesznek az egyes kerületek s hogyan osztják el a kerületek között a közgyűlési tagok számát. S még csak sejteni sem lehet, hogy a kisebbégi képviseleti elv milyen módon és milyen mérvben valósul majd meg az új törvényben.

Mindez bizonytalan, biztos csak az, hogy

lesznek választások.

A választások ideje már ismét tág teret ad a találgatásoknak. A törvény a télen bizonyosan elkészül, az előzetes intézkedések azonban előreláthatóan hosszú időt vesznek még igénybe. Annyi ismert már a törvénytervezetből, hogy — miként a fővárosi törvény —, egyes intézményeknek meg fogják adni azt a jogot, hogy törvényhatósági tagokat küldjenek. A törvényt követnie kell majd a végrehajtási utasításnak is s meg kell alkotni annak az eljárásnak szabályait is, amelyek szerint az egyes intézmények közigazgatási követküdési jogukat gyakorolhatják majd. Mindezt egybevetve, valószínűnek látszik, hogy

a jövő év tavasza előtt nem lehet megtartani a községi választásokat,

de ismerve a lassan-sietés szabályait, az sem lenne meglepetés, ha

esetleg a jövő év őszeig

várni kellene a választások kiírására.

Elég idő volna tehát még megkezdenni a kerteskedést s Szegeden már is megkezdődött a választási hadjárat. Egyelőre még csak inkább a »felderítő műveletek« folynak, de egy-egy harsona már megtörte a némaság csöndjét. A választási harc felidézésében a hivatalos város jár elől, ahány aratóünnepet tartottak a nyáron, ahány gazdasági munkás jutalmazásának kiosztására megjelennek a fanyán a város urai, mindannyiszor a közeledő választások előkészítésére használták fel az alkalmat. Két héttel ezelőtt az alsóközponti ünnepség pedig már úgy hatott, mint

a fanyai választási küzdelem ösgyűlése.

A programot már hirdették csak még a jelöltek nem éltették.

Ahogy a jelekből látni lehet,

Szegeden négy közigazgatási párt küzd meg egymással.

Az első párt, legalább most a felemlítés sorrendjében az első, azokból fog alakulni, akik

a képviselőválasztások előtt Tóth Imre dr. jelöltségét sürgették.

Idetartoznak az ugynevezett fajvédők, a menekültek közül azok, akik ambíciójukat nem elégitették még ki, a Katholikus Kör harcos csoportja. Arról is rájuk lehet ismerni, hogy

legnagyobb részben nem szegediek.

Ennek a pártnak vezérkarát azok alkotják, akik a szélsőséges sajtóorgánium köré csoportosulnak.

Ezzel a párttal szemben

a város főispánja „polgári szövetség” megalkotásán fáradozik,

amelyik — legalább programja szerint — kizárja az országos politikát és a világnézeti harcot s olyan lista összeállítását tűzte ki célul, amely egyesíteni fogja felekezetre, osztályra és foglalkozási ágra való tekintet nélkül a jobboldaltól a baloldaliig huzódó polgári elemeket.

Ez lesz a főispán pártja, a szegedi Ripka-párt.

Idetartoznak majd azok, akik a főispán politikájának személyes hívei, a párt zömét nyilvánvalóan azok fogják alkotni, akik helyesel-

PATZAUER rumok, likőrök, palackhorok

ték Sztérényi jelöltetését s szembefordultak Tóth Imre képviselőségének tervével. Ebbe a pártba fognak összeemelegedni a Kaszinó tagjai s a nagyipari vállalatok és pénzintézetek vezetői. A pártalapítók azt remélik, hogy a liberális polgárságból is el fognak egyeseket »szípkázni«.

A pártnak nagy hátránya, hogy nem lesz alkotó községi politikája. E párt tagjai kénytelenek lesznek fedezni a mai várospolitikát s nem hirdethetnek mást, mint a mai várospolitika folytatását. Minden kritikai megjegyzés, minden bíráló szó a párt vezetői számára lenne csak kényelmetlen.

A mai városi politika pedig nem lesz népszerű program a választók előtt.

Bár a polgármester kijelentette, hogy távol akar maradni a választási küzdelemtől, a középpárt félhivatalos kortesei

a két párt szembenállását úgy tűntetik fel, mintha az egyik a polgármesternek, a másik a főispánnak lenne a pártja.

E két pártnak szembenállása azonban csak a választások idejére szól, mint ahogy Budapesten ugyanazt a politikát folytatja a Wolff-párt és a Ripka-Kozma-párt, úgy a községi választások után ez a két párt is a legbékésebben meg fog egyezni egymással minden kérdésben.

Kétségtelen, hogy a

liberális polgárság önálló pártként

fog résztvenni a választási harcban. A legutóbbi országgyűlési választások eredménye azt igazolja, hogy a liberális polgárság joggal számíthat a szavazatok negyedrésszére s minthogy a választott bizottsági tagok száma előreláthatóan hatvan lesz,

a liberális polgárok legalább tízenöt faggal

nyerhetnek képviseletet a választott tagok sorában. Minthogy pedig a virilista-választottak között is tekintélyes számmal jöhetnek be liberálisok, az új közgyűlésen

a liberális polgárság lényegesen kedvezőbb számaránnyal lesz képviselve, mint ahogy a mostani közgyűlésen van.

noritái, a kegyurasága alá tartoztak három határtemplomai, ott mindenütt volt bucsu, templomnap, szeri gyűlés s azon mindig a város volt a gazda. Nem jegyzem ki az olyan eseteket, ahol kis kanállal ettek és szót sem érdemelnek az olyan apró kedveskedések, hogy »tisztelendő páter piaristáknak és ugyan tisztelendő páter barátoknak discretioban, vásárlásban, két font borsért és ugyan két font gyömbérrért egy forint nyolcvan krajcár«.

Hanem igen magas színvonalu tracta volt az, amit 1724-ben, havi bucsukor rendezett a tanács az alsóvárosi barátoknál. Nem csoda, hogy 16 forintba és 57 denárba került, hiszen csak a 16 volt hetvenféle és annyi napkeleti fűszerszám, hogy némelyikről már azt sem tudni, mi volt. »Azusquetblie, 2 lat 50 denár, 1 lat sáfrány 1 forint 20 denár, 3 lat szekfűszék, szerezsendió és fahéj 46 denár, 11 font cukor, 45 dr. 1 font piskóta, 45 dr. 4 oka öreg és apró szőlő, füge, mogoró és szent János-kenyér, 1 frt. 36 dr. és 10 oka mandula 51 dr.« Ebből bizonyosan nagy krampampuli-égetés lett. »Régi ájtatos szokás szerint« (Minden magisztratális ebéd után, ez az indoklás.)

Halat tömérdekét elélték — jó, hogy a halpaprikás még akkor nem volt kitalálva, mert akkor nekünk nyilván végkép nem hagytak volna halat a Tiszában. Persze nem potykát meg sügért ettek, hanem kecsegét, meg tokot, ami mindakettő ároshal volt már abban az időben is. Valamelyik tételen tizenkét kecsege szerepel 3 frt értékben és 1 nagy tok, amiért 2 frt 45 krajcárt fizettek. Ezt az ebédet valami gróf Cornsburg nevű bécsi német tiszteletere adták, akinek a kedvéért még befőtt is került az asztalra. Amit akkor »confectumnak« neveztek, a patikában vásárolták. A szegedi

hölgyek még akkor a befőttök közül csak az aszalt almát kultiválták, de azt legalább bagolytűdő néven.

A lóto-futó németeken kívül — kancelláriai tisztviselők, pozsonyi ágensek, adóexecutorok — igen sokba kerültek a városnak a házi németjei: a várbeli tisztek. Ezek minden vásárkor »vásárlást« kaptak. Egy-egy borjűcskát meg egy-egy hordó borocskát. A nagyfejüknek persze vásár nélkül is kijárt a vásárlás. »1741 die 9-a Augusti az tettes nemes tanács parancsolatjából generális excellenciájának vöttünk hét süveg cukrot és 4 font kávé, melynek ára 12 frt 70 dr.« Eő excellenciája nagyon érthette a csizót. Mindjárt, amint hivatalát elfoglalta, 99 frt 60 dr.-t kapott »titulo discretiouis«, hogy »jó commenciót tartson és excessusokat el-távoztasson«. Ugyanilyen indoklással offerálta-tott eő kegyelmének 5 és fél akó bor.

Ahol ennyi aktát szerkesztenek »hor tárgyában«, ott természetesen olyan közigazgatási befektetésekkel találkozunk, amelyek a mai leltárakban nem találhatók. 1724-ben »vöttünk egy boros ládát 4 frt 30 dr.-on és egy pincetokot 4 frt 21 dr.-on.« Sok kellett az ilyen encsem-bencsemekből, mert akármerre kocikáztak az urak — város dolgában —, a megfelelő porciók mindig feltették az ülés alá a város dézsma-borából. A számadásokban rendszeren »feir bor« szerepel.

Látnivaló, hogy akkor sokkal érdemesebb volt városatyának, meg város cselédjének lenni, mint most — hát még város követjének! Még dohánnyal is a város kasszája terhére látták el őket. 1741-ből való ez a tétel: »az Uros boltjából dohányt deputátus uraiméknak Pozsonyba fél mázsát. 10 frt.« Hogy a pipát a város adta-e a dohánnyhoz, azt nem tudom, de hogy a díszm agyart csi-

nálta tta, arról itt a bizonyosság: a tanácsai utalvány Gergius Kállay szabómesternek és Krisán Márton gombkötőnek. Igen szép díszmagyar lehetett, tán még felsőházi subának is beválna, ha megmaradt volna, — csak a gombkötő 30 rénes forintot kapott a munkájáért. Van itt még különösebb ruhatétel is. Deianovics János bíró 1722-ben megparancsolta a városi pénztárnak, hogy Losoncz Ferenc uramnak fizessen 10 rénes forintot — város dolgában Pozsonyban felmenetele alkalmatosságával elvesztett dolmányáért. Egy évvel később meg Dóra Ferenc veszt el a mentéjét »város dolgában«. Hogy és miképp történt ez a különös közigazgatási cselekedet, ne keressük, ha Losoncz Ferencné és Dóra Ferencné ur-asszonyok nem keresték.

Ebbe a titokzatos rubrikába tartoznak a napkeleti hercegek is, akik abban az időben sűrűn megfordultak Szegeden. 1743-ban »cökegyelme az szíriai herceg 6 hullandus aranyakat kapott az nemes város nevével titulo elemosí-nae.« A következő évben megint megjelent, de ekkor már csak három aranyat kapott. Később három »arabiai herceg« tette tiszteletét, akiknek természetesen szintén aranyat kellett a kalapjába dobni, mert hercegeknek mégse lehetett dénárral kiszurnia szemét. Az ördög tudja, honnan szajtották ezeket a napkeleti fejedelmeket. Ha magas helyről kiállított ajánló levelekkel igazolták magukat, gyanuba venném őket, hogy könnyűgyöngök voltak.

Lám ni, most veszem észre: a szíriai herceg öfelsége ajánló levelével tisztelkedett. Persze öfelsége jeruzsálemi király volt, hát nem tagadhatta meg szíriai vazallusától ezt a kis szívesseget.